

ОД ДРУГ АГОЛ КОРИДОРОТ 8 И АМБО НАФТОВОДОТ

Според генералниот меѓународен глобален проект за користење на нафтата од Каспискиот регион, кој постои од пред повеќе години, во оптек е изградбата на повеќе нафтоводи.

Основна цел е стратегискиот интерес за снабдување со нафта на Западна Европа од Каспискиот регион и другата насока, според експертите, извоз на нафта кон далечните пазари, Америка и дел за медитеранскиот пазар.

Нафтоводот за Европа по трасата Констанца - Панчево - Омишаљ - Трст би бил со капацитет од 50 милиони тони сурова нафта на годишно ниво. Покрај снабдувањето со нафта на рафинериите на тој потег, Омишаљ ќе стане извозно пристаниште за касписката нафта. Така ќе се оствари и поврзување со трансалпскиот нафтовод, со цел снабдување со нафта на Германија и на Австрија.

За реализација на овој меѓународен проект постојат и предуслови. Формиран е и меѓудржавен комитет на Романија, Србија и Хрватска, кој е конституиран уште во јуни 2003 година, а е наменет за следење на активностите за изградба на нафтоводот.

Негова основна активност е претставувањето на нафтоводот на поширок меѓународен план, во прв ред во кругот на потенцијалните инвеститори. А тоа се меѓународните финансиски институции, нафтените компании кои се присутни во Каспискиот регион, како и крајните корисници - рафинериите на нафта во Западна Европа и во медитеранскиот ринг.

Другиот, можеби по важност и првиот нафтовод, е АМБО, Бургас - Валона, односно Бугарија, Македонија и Албанија. Овде ќе спомнеме уште два нафтовода, кои се во оптек со првите два: Баку - Чејхан и Бургас - Александрополис.

Нафтоводот АМБО е меѓународен проект, а негова главна цел е нафтата од Каспискиот регион да се транспортира директно и со најниски трошоци до најдалечните западни пазари, што е и негова најголема предност во однос на сите други алтернативни нафтоводи. Тој сега е особено значаен бидејќи САД и Европа (Медитеранот) сакаат да ја намалат зависноста за нафта од земјите на ОПЕК.

Овој нафтовод ќе биде со капацитет 30-40 милиони тони сурова нафта на годишно ниво. Тој ќе биде главна компонента на Коридорот 8, од суштествена важност за регионот и неговото економско, политичко и стратегиско поврзување со евроатлантските структури. Ќе го гради американскиот конзорциум АМБО.

Сега кога е потпишана Трилатералната спогодба, следува заедничко решавање на сите имотно-правни и други проблеми меѓу трите партнери, како и дефинирање на трасата (поврзување со ОКТА м.з.), подалеку од Охридското Езеро. А корпорацијата ќе може да настапи пред инвеститорите со цел тие да ги почнат подготовките. Според мислењето на Тед Фергусон, претседателот на АМБО, она што е најважно - како ќе се обезбедат потребните пари за изградба на нафтоводот, кој ќе чини 1,2 милијарди долари, е практично решен проблем. Околу 900 милиони долари речиси се обезбедени од потенцијалните крупни инвеститори: ОПИК, филијала на американската влада за нафта, ЕБРД, ЈУЕС ексим банката, ЦСФ Бостон банка. Потоа, приватни инвеститори, нафтни компании присутни во Каспискиот регион, компании за производство на нафта, како ЕКСОН мобил, како и крајни корисници, рафинерии на нафта.

Овој капитален објект кој треба да се изгради, сега во фаза

на подготовка, е интегрирачки регионален глобален проект. Насоката исток-запад, главна компонента на Коридорот 8, е во спрега со Коридорот 10. Север-југ, има улога на урамнотежувачко стратегиско поврзување на два правца, во чиј центар се позиционира Македонија.

Неспорно е што сите надлежни институции на државата, Владата, како и сите одговорни и повикани стручни луѓе и експерти, сега се единствени во ставот за големата добивка на земјава на повеќе полиња со изградбата на нафтоводот АМБО: изградба на многу инфраструктурни објекти, бенефити од превозот на нафтата (годишно ќе се инкасираат околу 40 милиони евра), вработување на повеќе илјадници невработени, како во текот на изградбата, така и потоа, добивање поевтина нафта итн.

Меѓутоа, зачудувачки делуваат информациите од надлежните институции, кои ги пренесуваат медиумите, на пример:

- неизвесна е изградбата на нафтоводот АМБО (17.11.2004),
- паралелниот нафтовод на АМБО (Бургас - Александрополис) ги вознемири македонските власти (19.11. 2004),
- проектот АМБО ќе добие конкурентен нафтовод ... (6.12.2004).

"Нафтоводот Бургас-Александрополис е конкурент на АМБО... или, "на проверка трасите на АМБО" (14.2. 2005) итн. од две причини:

Првата која нашите политичари и надлежните институции не ја гледаат, не ја разбираат и ја маргинализираат е геостратегијата во регионот, со пресекот на координатите, коридорите 8 и 10. А, Американците ја гледаат, се разбира, и ја поддржуваат. И втората причина, која во контекст на овие видувања од македонска страна никаде не се спомнува, постоенето на Рафинеријата ОКТА(!?). Уште повеќе фактот што пред две-три години е изграден, се разбира, само според декларативните изјави на нашите надлежни институции - власта, нафтоводот Солун-ОКТА, чиј доминантен инвеститор е грчкиот сопственик на ОКТА - Хеленик Петролеум. Така, неизбежен е впечатокот дека грчката страна целосно го апстрахира постоенето на ОКТА и нафтоводот(!?). А инсистирањето на грчката Влада за изградба на нафтоводот Бургас-Александрополис, "мали се шансите за АМБО"... (Апогевматини, 30.12. 2004), само го потврдува тој нивен став.

Неспорно е дека постојат некои нерешени проблеми со ОКТА. Факт е и тоа дека македонската Влада и грчкиот партнер најавија дека сите спорни прашања околу Рафинеријата, наместо на суд ќе ги решат на преговори. Со таква цел, по сугестија на Светска банка, на 21.10. 2004 година се состана Бордот на директори на ОКТА на преговори за монополизација на ОКТА и формирање на заедничка фирма со Владата за управување со нафтоводот. Но, претседателот на Бордот и член на Хеленик Петролеум, Михаил Марјантис, наместо да одговори на овие прашања за монополизација и алтернативата - затворање на ОКТА (!?) скандалозно си замина од пресконференцијата, вербално напаѓајќи ги новинарите...

Да заклучиме: не е спорно дека постојат проблемите кои ги спомнавме. Но, спорен е пристапот за нивно решавање. Впечатокот на недоволна убеденост дека нафтоводот АМБО може да биде, не само од пресудна стратегиска важност за иднината на Македонија, туку и за ОКТА, ги отвора прашањата: дали се работи за амнезија (заборавеност), акаталепсија (неспособност за сфаќање на суштината на работите) или хипокризија, или сè заедно (!?)... Не би сакал тоа да го коментирам, за да не бидам

ПИСМА

ГЛАС НА ЈАВНОСТА

погрешно сфатен. Затоа, како пишуваач на овие редови, ќе ги дадам само моите видувања, ако може да послужат како предизвик за подлабока анализа.

Од денешна позиција на обичен граѓанин (со тапија - технолошки вишок), случајно, од позиција од пред 35 години не случајно, проектот АМБО нафтовод го гледам како многу реална претпоставка за конечно реализирање на идејните проекти и програми за стратегијата на развој на овој регион од пред четириесеттина години. Имено, во средината на шеесеттите години од минатиот век Македонија имаше визија, а седумдесеттите години и развојна стратегија за унапредување на производството во базната хемиска индустрија и металургијата, со стручно и компетентно изготвени идејни проекти, за технолошки развој и технолошко поврзување на капацитетите од повисок степен на доработка со рафинериското и петрохемиското производство. Во некои концепции за стратегијата на развојот на РМ, кои беа објавувани од осамостојувањето до денес, ништо не се спомнува во оваа насока(!?)

Затоа, изнесувајќи ги овие мои сознанија за стратегијата на развојот на стопанството во Република Македонија, сакам да потсетам дека некогаш, пред триесеттина години на овие простори се работеше, односно сите работевме во насока на постигнување на главната цел - сеопшт развој и прогрес со заеднички именител - општ интерес, а не како во изминатите четиринаесеттина години и денес - остварување на посебни цели од групно етнопартиски и лични интереси.

Истовремено сакам да ги потсетам: Владата, политичката елита и бизнис олигархијата, дека нафтоводот АМБО треба да биде и ќе биде лост за подигнување на нивото на развојот на

економијата, со рестартирање и вистинско технолошко оживување на капитално-интензивните капацитети, кои како загубари се затворени или со "стратешки" инвеститори се сведени на најниско можно ниво на валкана технологија, продуценти на еколошки бомби во РМ.

А грчките партнери на кои им се отворени сите економски врати во Македонија, без никакви предуслови, никаква контрола, нашата Влада ќе треба да ги потсети дека не им е потребно да градат нов нафтовод, кога веќе го имаат готов, изграден, според нивниот декларативен став, нафтоводот ОКТА-Солун. А тој, како крак, во секое време ќе може да се поврзе со АМБО речиси без никакви дополнителни инвестиции. Значи, нови инвестиции, според проценката 700 милиони долари, и најавата на Јоргос Салгудис, заменик-министер за развој, дека Грција како членка на ЕУ ќе треба да побара донации од Брисел, нема да бидат потребни.

На крај, посредно да заклучиме - со силогизам: "Многу интереси на САД се и интереси на Македонија", "АМБО нема конкуренција и е од витален интерес на САД"... "АМБО е од витален интерес на Македонија".

Васил Томовски,
Скопје

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

НЕДЕЛНИКОТ "МАКЕДОНСКО СОНЦЕ" И ИЗДАВАЧКАТА КУЌА "ТАБЕРНАКУЛ" ВО ЗАЕДНИЧКА АКЦИЈА! МАКЕДОНСКИ КЛУБОВИ И ЦРКОВНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ДИЈАСПОРАТА, ОСНОВНИ И СРЕДНИ УЧИЛИШТА ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ИСПРАТЕТЕ НИ ВАШИ НЕСЕКОЈДНЕВНИ И ИНТЕРЕСНИ НАПИСИ ЗА СВОИТЕ АКТИВНОСТИ, ПРОЕКТИ, ПОСТИГНУВАЊА И СЛИЧНО. ЌЕ ИМАТЕ МОЖНОСТ ТОКМУ ВИЕ ДА ДОБИЕТЕ КОМПЛЕТ КНИГИ ОД "ТАБЕРНАКУЛ", КОИ ЕДНАШ МЕСЕЧНО ЌЕ ИМ СЕ ДОДЕЛУВААТ НА НАЈУСПЕШНИТЕ, НАЈДОБРИТЕ И НАЈВРЕДНИТЕ. ЗА ВАШИТЕ АКТИВНОСТИ ИНФОРМИРАЈТЕ НЕ ПО ЕЛЕКТРОНСКИ ПАТ ИЛИ ПО ПОШТА! УЛ. "ЛЕНИНОВА" БР. 87, 1000 СКОПЈЕ REDAKCIJA@MAKEDONSKOSONCE.COM

УЧЕБНИЦИ

Од 1956 година Табернакул започнува со издавање учебници за основно, а потоа и за средно образование. Со изборот на авторските тимови, нивниот пристап и со новиот графички дизајн, Табернакул се обидува да воспостави нови, повисоки стандарди во македонското учебништво.

ТАБЕРНАКУЛ

31 15 328; 31 27 073
книжарница 31 33 058

contact@tabernakul.com.mk
www.tabernakul.com.mk

